

TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı : 6036

Tarih : 26.06.2024

10/1597

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Tarımda yaşanan sorunların sebeplerinin araştırılması, yaşanan sorunlara yönelik uzun vadeli ve kalıcı çözümlerin oluşturulması amacıyla Anayasa'nın 98'inci, TBMM İçtüzüğü'nün 104'üncü ve 105'inci maddeleri gereğince meclis araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz.

Sinan ÇİFTÇİYÜREK

Van Milletvekili

GEREKÇE

Dünyada tarım devriminin beşği ve buğdayın ilk evcilleştirildiği coğrafyamız tarım faaliyetleri açısından önemli potansiyele sahip olmasına karşılık, bu alanda durum her geçen gün ağırlaşmaktadır. Türkiye tarımsal üretim, verimlilik, kalite ve gıda güvenliği konulardaki değerlendirmelerde dünya kıyaslamasında arka sıralarda yer almaya devam etmektedir. İktidarın yirmi iki yıllık tarım politikası, kendi kendine yetebilen ülkeler arasında olan Türkiye'yi tarımda yoğun ithalat yapan bir ülkeye dönüştürmüş durumdadır.

İktidarı boyunca neo-liberal politikaların sadık uygulayıcısı olan AKP, tarım alanında da bu politikaları ısrarlı bir şekilde uygulamayı sürdürmektedir. Verimli tarım alanlarının imara açılmasından kuraklığa karşı tedbirlerin alınmayışına, tarım ve hayvancılığa yönelik desteklerin yetersizliğinden çiftçilerin bankaların insafına terk edilişine kadar iktidarın bütün politikaları tarım ve hayvancılığın tasfiye edilmesi sürecini hızlandırmaktadır. Bu sorunların varlığı verilerle de kanıtlanmaktadır.

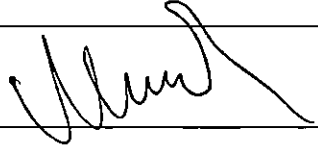
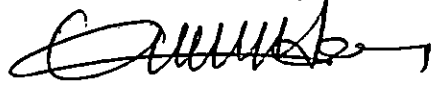
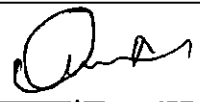
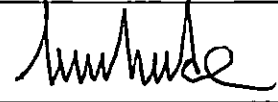
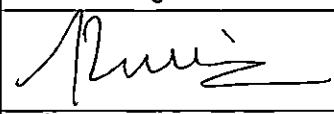
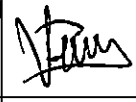
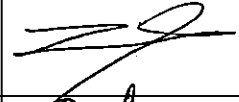
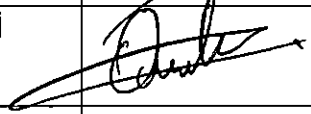
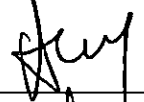
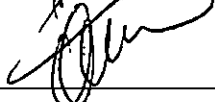
TEMA'ya göre, Türkiye topraklarının %50,9'u orta; %22,5'i de yüksek derecede olmak üzere toplam %73,4'ü çölleşme tehlikesi altında. Tarım arazilerinin %39'unda, mera arazilerinin ise %54'ünde erozyon görüldüğüne vurgu yapan TEMA, Türkiye'de tarım arazilerinin, 1990-2022 yılları arasında yaklaşık 4 milyon hektar azalarak 27,9 milyon hektardan, 23,9 milyon hektara gerilediğini raporlamıştır. Bu oran 7,5 İstanbul büyüklüğüne denk gelmektedir. Tarımsal girdilerdeki artışlarda tarımsal üretim alanında üreticiler için büyük bir yük haline gelmiş durumda. Yayınladığı veriler eleştirilere neden olan TÜİK'in verilerine göre bile tarımsal girdi fiyat endeksi (Tarım-GFE) 2022 yılının Eylül ayında %138,15 artmıştır. Sistematik artış devam etmiş ve bu oran Nisan 2024 tarihi itibarıyla yıllık %52,20 olarak gerçekleşmiştir (21 Haziran 2024).

Tarım alanındaki gerileme çiftçinin üretim alanından çekilmesine neden olmuştur. Türkiye Ekonomik Politik Araştırmalar Vakfı (TEPAV) 2023 yılı Aralık ayına ilişkin İstihdam İzleme Bülteninde yayınlanan verilere göre; çiftçi sayısı bir önceki yıla göre %6 (30 bin 632) azalmıştır. 2003 yılı ile kıyaslandığında ise yaklaşık yarım milyon çiftçinin üretimden uzaklaştığı tahmin edilmektedir. Çiftçiler sosyal güvenlik sisteminden de mahrum kalmaktadır. Ziraat Odaları Birliği'nin Aralık 2023 tarihinde yaptığı açıklamada; 2021 yılında 1 milyon çiftçinin Bağ-Kurlu olduğu, 2023 yılında bu sayının 500 binin altına düştüğü ifade edilmektedir. Tüm bu negatif tablo küçük ve orta ölçekli çiftçiyi "kendi arazimde devlete MARABA olmak istiyorum" konumuna düşürmüştür.

Geçmişten bugüne Türkiye, sanayileşme uğruna yatırımların ağırlığını sanayiye aktararak tarımı geri bırakmıştır. Bu yanlış yönelim, Türkiye tarımını sorunlar yumağı haline getirmiştir. Son yıllarda ise savaş sanayisini geliştirmek adına, kaynaklar daha çok askeri teknolojiye aktararak tarım yine geriye atılmıştır. Tarımda teknolojik gelişmeyi merkeze alarak çiftçilerin desteklenmesine yönelik yatırım ve teşvikler planlanmamıştır. Dünyada tarımsal teknolojik gelişmeye bağlı verim artarken Türkiye'nin birçok bölgesinde 50 yıl öncesinin üretim modelleri uygulanmaya devam etmektedir.

21'inci yüzyılda küresel trend, tarım ve yerelleşme yüzyılı olarak gelişmektedir. Türkiye'de ise tam tersine yerelleşme tekçi ve katı merkezizetçi politikalar altında nefes alamamaktadır. Merkezi iktidarın kayyum tehditleri, keyfi yargı baskıları ve ekonomik ablukalar ile yerel yönetimler tümüyle işlevsiz kılınmak istenmekte. Halbuki olması gereken, yerel yönetimlerin inisiyatif olarak tarımsal üretimde izleyecekleri yaratıcı politikalarla kent kaynaklarını kendisi ve merkezi iktidar lehine yaratıcı kullanabilmesidir.

Yukarıda izah edilen birçok bilimsel veri, tarımda yaşanan sorunların her geçen gün boyutlanarak ağırlaştığını göstermektedir. Hem ürün rekoltesinin ve kalitesinin artması hem de çiftçilerin üretime devam edebilmelerinin ekonomik ve çevresel şartlarının iyileştirilmesi açısından tarım politikaları; ekolojik dengeyi gözetecek şekilde tekrar ele alınmalıdır. Bu gerekçelerle, tarımda yaşanan sorunların kapsamlı şekilde araştırılması ve kalıcı çözümlerin oluşturulması için Meclis Araştırması açılması bir zorunluluktur.

1	MERAL DANIŞ BEŞTAŞ	ERZURUM	
2	ÇİÇEK OTLU	İSTANBUL	G. Otlu
3	MAHMUT DİNDAR	VAN	
4	NEJLA DEMİR	AĞRI	
5	HALİDE TÜRKOĞLU	DİYARBAKIR	
6	ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU	KOCAELİ	
7	ÖZGÜL SAKİ	İSTANBUL	
8	AYŞEGÜL DOĞAN	ŞIRNAK	A. Doğan
9	MEHMET RÜŞTÜ TIRYAKİ	BATMAN	
10	ZÜLKÜF UÇAR	VAN	
11	KAMURAN TANHAN	MARDİN	
12	HÜSEYİN OLAN	BİTLİS	
13	SEVİLAY ÇELENK ÖZEN	DİYARBAKIR	
14	YILMAZ HUN	İĞDIR	
15	ÖZNUR BARTİN	HAKKARİ	
16	SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ	SİİRT	
17	ALİ BOZAN	MERSİN	
18	ADALET KAYA	DİYARBAKIR	
19	ÖMER ÖCALAN	ŞANLIURFA	
20	HEVAL BOZDAĞ	AĞRI	